

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พุทธานุภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

MAJESTIC POWER OF BUDDHA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	พุทธานุภาพ
โดย	อภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ วิริญญา ดวงรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์วิริญญา ดวงรัตน์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณปริญญา ตันติสุข)

60004218 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : พุทธานุภาพ

นาย อภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน: พุทธานุภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์
วิริญญา ดวงรัตน์

จิตรกรรมแบบไทยประเพณีเป็นงานวิจิตรศิลป์ที่มีความสวยงามละเอียดอ่อนซ้อย เป็นเอกลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของชาติที่แสดงถึงคุณค่าทางด้านศิลปะที่เกี่ยวคู่กับพระพุทธศาสนา ซึ่งสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า รูปแบบทางสุนทรียศาสตร์เช่นนี้คือศิลปะประจำชาติ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานของข้าพเจ้าเพื่อแสดงความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาผ่านผลงานจิตรกรรมไทยประเพณี โดยใช้การประสานกลมกลืนกันของบรรยากาศของสี รูปทรง ลวดลายอันประณีตเพื่อถ่ายทอดถึงความรู้สึกศรัทธา ความอภิลักขณ์แห่งพุทธบารมี พุทธปัญญา อิทธิปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้าในพุทธประวัติ อีกทั้งยังมุ่งหมายให้ผู้ชมได้รับถึงข้อธรรมอันเป็นหลักแห่งความสุขสงบและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

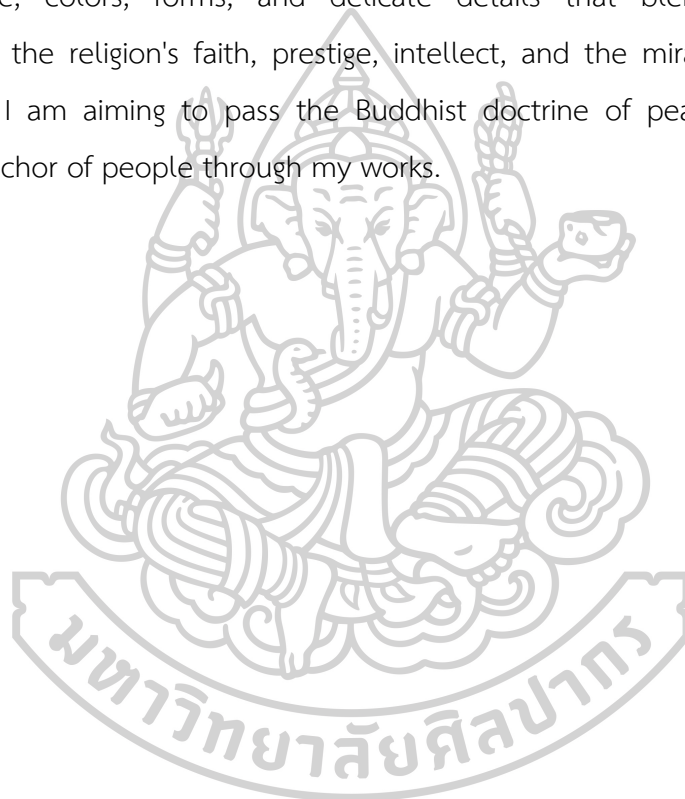

60004218 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Majestic Power of Buddha

MR. APISIT ENGCHUAN : MAJESTIC POWER OF BUDDHA THESIS ADVISOR :
ASSOCIATE PROFESSOR WIRANYA DUANGRAT

Traditional Thai Art is exquisite and punctilious. These qualifications reflect Thai people's devotion to their Art and religion, Buddhism. This ongoing tradition, regarded as Thai Art, has inspired me to create these paintings. My works present the atmosphere, colors, forms, and delicate details that blend harmoniously to emphasize the religion's faith, prestige, intellect, and the miracles of the Buddha. Moreover, I am aiming to pass the Buddhist doctrine of peacefulness to be the spiritual anchor of people through my works.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกในพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดูให้การสนับสนุนทุก ๆ ด้าน อาจารย์วิรัชญา ดวงรัตน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ บรมช่างไทยในอดีตผู้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าสถาบันการศึกษา รวมถึงสรรพสิ่งที่ให้ ประสพการณ์ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญทางศิลปะแก่ข้าพเจ้า รวมทั้งญาติพี่น้อง เพื่อน และผู้มีพระคุณรวมถึง นายอดิศักดิ์ ชาตรีวงศ์ ผู้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการสร้างสรรค์ผลงานพร้อมทั้ง ทุนทรัพย์สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ช่วยเหลือให้ข้าพเจ้าดำเนินงานสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์นี้ลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ

ข้าพเจ้าขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยจงบันดาลให้ทุก ๆ ท่าน จงมีแต่ความสุขความเจริญ ในชีวิต และสิ่งใดที่เป็นคุณงามความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ข้าพเจ้าขอน้อมอุทิศให้แก่บุคคลเหล่านี้ ด้วย

นาย อภิสิตธิ์ เอ็งฉ้วน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
ขั้นตอนการศึกษา	4
วิธีการศึกษา	4
แหล่งข้อมูล.....	5
อุปกรณ์ที่ใช้ในค้นคว้า.....	5
บทที่ 2 อิทธิพลที่มีต่อแนวความคิดและการสร้างสรรค์ผลงาน.....	6
อิทธิพลจากศิลปินที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน.....	13
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์.....	16
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	16
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	18
บทที่ 4 การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	20
ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	20
1. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1	21

2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	26
ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	33
บทที่ 5 สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	39
รายการอ้างอิง.....	41
ประวัติผู้เขียน.....	44

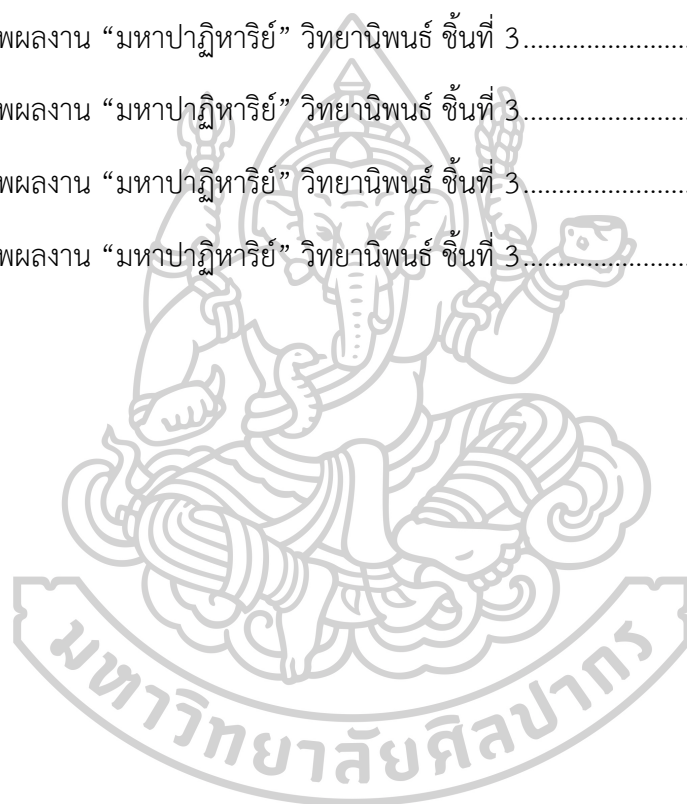

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แมนดาลา โรงเรียนพุทธตันตระชินกง สมัยเฮอัน (794-1185) โทจิ เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น สมบัติชาติ.....	10
ภาพที่ 2 การสร้างแมนดาลา.....	11
ภาพที่ 3 หลังจากนั้นก็จะทำลายมันดาลาทิ้ง โดยการโกยทรายบรรจุเข้าโกและนำไปทิ้งสู่แม่น้ำ.....	11
ภาพที่ 4 การสร้างแมนดาลา.....	12
ภาพที่ 5 อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต ศิลปินที่ได้รับแรงบันดาลใจในเชิงกระบวนการ.....	13
ภาพที่ 6 ภาพกินรีนั่ง.....	14
ภาพที่ 7 ภาพกินรีนั่ง.....	15
ภาพที่ 8 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	21
ภาพที่ 9 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	21
ภาพที่ 10 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	22
ภาพที่ 11 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	22
ภาพที่ 12 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	23
ภาพที่ 13 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	24
ภาพที่ 14 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	24
ภาพที่ 15 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	25
ภาพที่ 16 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	26
ภาพที่ 17 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	27
ภาพที่ 18 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	28
ภาพที่ 19 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	29
ภาพที่ 20 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	30

ภาพที่ 21 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	31
ภาพที่ 22 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	33
ภาพที่ 23 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	33
ภาพที่ 24 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	34
ภาพที่ 25 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	34
ภาพที่ 26 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	35
ภาพที่ 27 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	35
ภาพที่ 28 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	36
ภาพที่ 29 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	36
ภาพที่ 30 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	37

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พุทธานุภาพ¹ คือ ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากพระพุทเจ้าซึ่งได้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ชัดมีกล่าวในพุทธประวัติที่เห็นอย่างเด่นชัดของพระพุทเจ้า มีอยู่ดังนี้ 1. อิทธิอาณภาพ อาณภาพโดยฤทธิ์ 2. ธาตุนุภาพอาณภาพโดยธาตุ 3. ธรรมานุภาพ อาณภาพโดยธรรม เป็นต้น 3. สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของพุทธานุภาพ ยังมีพุทธานุภาพที่ว่าด้วยเรื่องญาณซึ่งมีข้อความปรากฏในพระไตรปิฎกปฏิสัมภทธรรมคทั้ง 72 เป็นต้น ซึ่งข้าพเจ้าจะขอยกพุทธานุภาพที่เกิดจากอิทธิอาณภาพอาณภาพที่เกิดโดยฤทธิ์มาเป็นสำคัญเนื่องจากอิทธิอาณภาพปรากฏเป็นเนื้อหาเรื่องราวที่มีความเด่นชัดในพุทธประวัติ

พุทธานุภาพที่เกิดจากอาณภาพโดยฤทธิ์จำแนกไว้เป็น 3 ประการคือ 1. อิทธิปาฏิหาริย์แสดงฤทธิ์เดชเป็นอศจรรย 2. อาเทศนาปาฏิหาริย์รู้ใจคนเป็นอศจรรย 3. อนุสาสนีปาฏิหาริย์คำสอนเป็นอศจรรย ในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 นั้นไม่มีปัญหาด้านความเชื่อถือในความสามารถของพระพุทเจ้าผู้ทรงหยั่งรู้ใจและสั่งสอนคนได้อย่างอศจรรยมาตลอดกาลของพระองค์ ส่วนข้อที่พูดยากอย่างยี่นั้นก็คืออาณภาพที่เกิดโดยฤทธิ์ความเชื่อของมนุษย์ในสมัยนี้มีน้อยลงไปทุกวันเกือบจะหาเป็นการหลอกลวงกันไปทีเดียว และถ้าใครเชื่อในอิทธิปาฏิหาริย์แล้วก็อาจถูกหาว่าเชื่องมงายไม่ทันสมัยไปด้วย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงพิจารณาถึงอาณภาพที่เกิดโดยฤทธิ์ซึ่งเป็นปัญหาและเข้าใจยากนี้โดยเฉพาะ ส่วนอีก 2 ประการนั้นเราเข้าใจดีแล้ว พวกที่เห็นว่าอิทธิอาณภาพไม่จริงนั้นก็เห็นแต่เพียงปากพูดจนถึงปัจจุบันดูเหมือนยังไม่มีหนังสือเล่มใดที่แสดงออกมาได้ให้เด่นชัดว่าเหตุใดอิทธิอาณภาพจึงมีไม่ได้ หนังสือที่นักปราชญ์ของเราแต่งไว้นั้นอย่างมากที่สุดก็แสดงความสงสัยหรือไม่กล้าเสียเลยว่ามีจริงหรือไม่จริง เช่น สมเด็จพระญาณสังวรเจ้าคณะสงฆ์ไทยแสดงถึงอิทธิปาฏิหาริย์ไว้โดยพิสดารในพระนิพนธ์ปฐมสมโพธิกถาแต่ดูก็เหมือนว่าพระนิพนธ์ฉบับนี้มีประสงค์แต่จะให้เป็นการแก้แค้นที่ทรงอุตสาหุ์นำมารวบรวมไว้เท่านั้นไม่ใช่พระนิพนธ์ที่ตั้งพระทัยที่จะแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนพระองค์ ในส่วนสมเด็จพระสังฆราช(ปสุสทเว) ไม่ได้ทรงกล่าวพิสดารอย่างกรมสมเด็จพระญาณสังวรเจ้าคณะสงฆ์ไทย เป็นแต่ทรงไว้โดยสังเขปในตอนที่พระพุทเจ้าทรงทรมานพระอรุเวลกัสสปะว่าครั้งผู้มีพระภาคเสด็จถึงอรุเวลประเทศแล้วทรงทรมานพระอรุเวลกัสสปะด้วยอิทธิปาฏิหาริย์และเทศนาปาฏิหาริย์ทรงแหวกน้ำเสด็จจงกรมและให้แผ่นดินมีฝุ่นฟุ้งเป็นที่สุดให้พระอรุเวลกัสสปะเสื่อมพยศเกิดสังเวชให้ความเลื่อมใส ลอยบริวารในกระแสน้ำและทูลขอบรรพชาน่าท้อทั้งหลายที่ข้าพเจ้าออกนามมานี้ก็ไม่มีผู้ใดยืนยันโดยตรงว่าอิทธิอาณภาพมีจริงหรือไม่จริง

¹ หลวงวิจิตรวาทการ, พุทธานุภาพกับจิตตานุภาพ, กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์, 2541.

จากข้อความที่กล่าวมานั้น ข้าพเจ้าได้มีความสนใจในเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์หรืออานุภาพโดยฤทธิ์ ซึ่งมีนัยยะดังจะจำแนกไว้ข้างต้น ปัญหาที่ข้าพเจ้ากำลังพิจารณาขณะนี้ ไม่ใช่อยู่ที่ว่าอิทธิปาฏิหาริย์ดีหรือไม่ดีแท้จริงอยู่ที่ว่ามีหรือไม่มีและคำอธิบายมาในครั้งนี้ ข้าพเจ้ามุ่งหมายอย่างเดียวที่จะแสดงว่านอกจากการเทศนาปาฏิหาริย์และอนุศาสน์ปาฏิหาริย์ ซึ่งเรายอมรับว่าพระพุทธเจ้ามีจริงในสิ่งเหล่านั้น เราจะต้องยอมรับอีกข้อหนึ่งว่าพระพุทธเจ้าทรงมีอิทธิปาฏิหาริย์ซึ่งเป็นฤทธิ์อันแท้จริงด้วย เหตุที่ชวนให้เราเชื่อเช่นนี้คือเราทราบอยู่แล้วว่าในสมัยพระพุทธเจ้ามีลัทธิต่าง ๆ มากดังจะเห็นได้ในหนังสือพุทธประวัติหลาย ๆ เล่มที่มีอยู่ทั่วไปพระพุทธเจ้าทรงใช้ปาฏิหาริย์ทั้ง 3 อย่างในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพราะคนเรามีจริตอัธยาศัยต่างๆ กันอาทิ เมื่อตอนไปโปรดชฎิล 3 พี่น้องพร้อมบริวาร 1,000 คน หลังตรัสรู้ธรรมได้ 5 เดือน ทรงแสดงปาฏิหาริย์ถึง 3,500 อย่าง จึงปราบมานะทิฐิของชฎิลลงได้ ทำให้เปิดใจฟังธรรมจนบรรลุธรรม ขอบวชทั้งหมดเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อมา เมื่อตอนไปโปรดองคุลิมาล ทรงแสดงฤทธิ์บนสุสานของคุลิมาล วิ่งไล่ตามอยู่ 48 กิโลเมตรก็ตามไม่ทัน ทิฐิคลายใจเปิดทั้งตาบฟังธรรม ได้ออกบวชและเป็นพระอรหันต์ในที่สุด แม้แต่ในพุทธประวัติเองก็มีปาฏิหาริย์เกิดขึ้นมากมาย อาทิ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติ ก็ทรงเสด็จดำเนินได้ 7 ก้าว มีดอกบัวผุดขึ้นรองรับพระบาทหลักฐานที่สามารถเป็นเครื่องยืนยันว่าพุทธานุภาพของอิทธิปาฏิหาริย์มีจริงอีกอย่างนั้นก็คือผลงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีของครูช่างที่สร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนได้ลักษณะประจำชาติ มีลักษณะและรูปแบบพิเศษนิยมเขียนบนฝาผนังภายในอาคารที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาและอาคารที่เกี่ยวกับบุคคลชั้นสูงเช่น โบสถ์ วิหาร พระที่นั่ง พระราชวัง บนผืนผ้า บนกระดาน และบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ โดยเขียนด้วยสีฝุ่นตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณ เนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติซึ่งปรากฏมีฉากการแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ขององค์พระพุทธเจ้าไว้หลายตอน เช่น ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ทรงเปิดโลกเสด็จลีลาลงจากดาวดึงส์สวรรค์หรือฉกมารผจญซึ่งล้วนแต่เป็นฉากสำคัญที่พบเห็นในวัดเก่าแก่สำคัญของประเทศจากเหตุการณ์พุทธปาฏิหาริย์ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาและหลักฐานผลงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีที่ครูช่างโบราณหลายสกุลช่างสร้างสรรค์สืบต่อกันมาอย่างยาวนานซึ่งในปัจจุบันยังพอจะมีหลงเหลือให้ได้ศึกษาอยู่บ้างนั้น ข้าพเจ้าจึงนำมาซึ่งหัวใจหลักในการสร้างสรรค์และทั้งศึกษามผลงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีอันสะท้อนให้ถึงพุทธปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้าผ่านการประสานกลมกลืนกันของบรรยากาศของสิรูปทรง เพื่อถ่ายทอดถึงความอลังการแห่งพุทธบารมีพุทธปัญญา อิทธิปาฏิหาริย์ในพุทธประวัติตอนนั้นนั้นโดยเป็นไปเพื่อการเปิดใจผู้อื่นให้พร้อมรับฟังคำสั่งสอน เพื่อปฏิบัติธรรมทำความดีต่อไป ไม่ใช่เพื่อให้ลุ่มหลงในอิทธิปาฏิหาริย์เหล่านั้น

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีอันสะท้อนให้เห็นถึงพุทธานุภาพแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผ่านการประสานกลมกลืนกันของบรรยากาศของสี รูปทรง ลวดลายอันประณีตเพื่อถ่ายทอดถึงความรู้สึกศรัทธา ความอสังการแห่งพุทธบารมี พุทธปัญญา อิทธิปาฏิหาริย์ของพระพุทธรูปเจ้าในพุทธประวัติ อีกทั้งยังจะมุ่งหมายให้ผู้ชมได้รับถึงข้อธรรมอันเป็นหลักแห่งความสุขสงบและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงพลังเปรียบเสมือนกับลมหายใจอันพลังบริสุทธิ์ซึ่งอาบและปลอบประโลมให้มนุษย์มีเพลิงพลังของความขลังกล้าให้มีศรัทธามั่นในการทำความดีละเว้นความชั่วทำจิตใจให้แจ่มใส การสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นรูปเขียนที่รวมกันเป็นเอกภาพกับความรู้สึกซึ่งเต็มไปด้วยความหวังซึ่งบ่อเกิดของศรัทธาและพลังของจิตตานุภาพ

สมมติฐานการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีชุดนี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวพุทธานุภาพในพุทธประวัติ ซึ่งจะไม่เป็นเพียงการสร้างสรรค์รูปแบบผลงานเพื่อให้ดูตื่นตาตื่นใจในความอสังการของปาฏิหาริย์หรือฤทธิ์ที่พระพุทธรูปเจ้าใช้สั่งสอนธรรมเพียงอย่างเดียว แต่ข้าพเจ้าได้เลือกสีที่มีผลทางจิตวิทยามาใช้ เพราะทฤษฎีทางจิตวิทยาบอกว่า สีมียุทธศาสตร์ต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็นเสมอ ข้าพเจ้าเชื่อว่าการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ สามารถนำมาเป็นสื่อแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และสื่อสารต่อผู้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นแนวทางแห่งความดีงามในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การทำงานสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีชุดนี้ ข้าพเจ้ามีความตั้งใจอย่างยิ่งในการใช้จิตวิญญานและลมหายใจอย่างแท้จริงด้วยการศึกษาทดลองเคี้ยวกรำเพื่อให้การงานทั้งหมดนั้นตกผลึกมาเป็นสติปัญญาและความรัก ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานของตนจะเป็นประโยชน์แก่ตนและเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้บ้าง ในการที่ข้าพเจ้าเขียนเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความเป็นไทยลมซึ่งเกิดจากหายใจและจิตวิญญานของความเป็นไทยอันมีรากเหง้าอยู่บนพุทธปรัชญา นอกจากนั้นข้าพเจ้าสะท้อนพลังแห่งพุทธานุภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ออกมาเป็นจิตตานุภาพซึ่งเปล่งประกายอยู่ในงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าและคืนสิ่งนั้นให้เป็นมรดกทางจิตวิญญานของมนุษยชาติ

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา ข้าพเจ้าต้องการสะท้อนถึงเรื่องราวพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับการแสดงปาฏิหาริย์หรือการแสดงฤทธิ์เพื่อเผยแพร่ธรรมของพระพุทธเจ้า ให้เกิดความแตกฉานและเข้าใจ

2. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ ข้าพเจ้าได้ศึกษาเรื่องราวในงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีเกี่ยวกับองค์ประกอบ การทับซ้อนกันของรูปทรงและลวดลายนำมาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดองค์ประกอบใหม่ แต่ยังคงมีความผสมกลมกลืนกับรูปแบบไทยประเพณี โดยใช้สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนามาผสมผสานกับการจัดวางองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความลงตัวและสะท้อนออกมาด้วยความรู้สึกศรัทธาที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวของอิทธิปาฏิหาริย์ในพุทธประวัติ

3. ขอบเขตด้านเทคนิค ข้าพเจ้าใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยสีฝุ่นและใช้กระบวนการเตรียมพื้นแบบโบราณคือการใช้พื้นกาวเม็ดมะขาม และตกแต่งรายละเอียดของภาพด้วยการปิดทองคำเปลว ศึกษาการใช้สีและเทคนิคในการแสดงออกด้านความรู้สึกด้วยการใช้เทคนิคสีฝุ่น

ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริงจากจิตรกรรมฝาผนัง โดยการสังเกตและเก็บข้อมูลด้วยภาพถ่ายเพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
2. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต ทีมหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระและพระราชวังสนามจันทร์

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปใช้สร้างสรรค์ผลงาน
2. ทดลองเทคนิคเพื่อนำไปปรับใช้ในการสร้างสรรค์
3. ทำการร่างภาพก่อนการสร้างสรรค์ผลงานจริง
4. ปฏิบัติงานจริงตามเทคนิควิธีการ พร้อมทั้งวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในการสร้างสรรค์งานจริง
5. บันทึกรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงเวลา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์

แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ตเน็ตของมหาวิทยาลัยศิลปากรวังท่าพระและห้องสมุดเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. ศึกษาข้อมูลจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลังทฤษฎีทางศิลปะ เพื่อค้นคว้าเหตุผลและปรัชญา และแนวคิดในการสร้างสรรค์

อุปกรณ์ที่ใช้ในค้นคว้า

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดเตรียมการสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

อุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูล

- กล้อง
- ดินสอ
- ปากกา
- สมุดSKETCH

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

- เฟรมตีไม้อัด
- ผ้าดิบ
- แปรงทาสี
- สีฝุ่น
- เม็ดมะขามเปรี้ยว
- กระดาษทราย
- กาวกระถิน
- ดินสอพอง
- พู่กัน
- จานสี
- โกร่งบดสี
- ภาชนะใส่สีและใส่น้ำล้างอุปกรณ์

บทที่ 2

อิทธิพลที่มีต่อแนวความคิดและการสร้างสรรค์ผลงาน

ศิลปะคือหนึ่งองค์ประกอบที่อยู่รอบตัวเราเสมอมา เราสามารถพบงานศิลปะในชีวิตประจำวันได้ตั้งแต่ตื่นจนถึงเวลาเข้านอนแน่นอนว่าถ้าร่างกายต้องการอาหาร งานศิลปะก็เปรียบเสมือนอาหารทางใจเช่นกัน ศิลปะมีอยู่ทั่วทุกมุมโลกรวมไปถึงศิลปะไทยก็เป็นอีกหนึ่งรากฐานที่สืบทอดมาอย่างช้านาน ในยุคจารีตของศิลปะไทยงานจิตรกรรมไทยประเพณีมีลักษณะของความเป็นวัฒนธรรมมีพัฒนาการที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น มีขนบธรรมเนียมประเพณีเพราะฉะนั้นศิลปะไทยจึงมีกรอบเกณฑ์ในการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์ที่มีความละเอียดสูง โดยเฉพาะในด้านความประณีตบรรจงซึ่งมีอิทธิพลหลักๆก็คือความเชื่อทางศาสนาเป็นตัวแปรสำคัญ ความเชื่อทางศาสนากับความศรัทธาจะเป็นตัวหล่อหลอมหรือเป็นตัวก่อรูปของตัวงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี โดยถ้าเฉพาะศิลปะไทยที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ รูปแบบต่างๆย่อมมาจากความเป็นศาสนาซึ่งได้รับอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการคบค้าสมาคมกับวัฒนธรรมนอกอาณาจักรต่าง ๆ เช่น อินเดีย หรือจีนผสมผสานกับลักษณะของตัวงานแบบจารีตนิยมจึงกลายเป็นที่มาของศิลปะไทยวัฒนธรรมที่บ่งบอกเอกลักษณ์จากอดีตสู่ปัจจุบันและถ้ากล่าวถึงงานศิลปะประเภทใดเป็นศิลปะที่มีความใกล้ชิดกับผู้คนมากที่สุดคงหนีไม่พ้นงานจิตรกรรมงานที่เป็นตัวแทนเล่าภาพความคิดที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นภาพเขียนสู่สายตาผู้พบเห็นนั่นเอง

คำว่า “จิตรกรรมไทยประเพณี” คืออะไร จิตรกรรมไทยประเพณีคือสิ่งที่มีการพัฒนาต่อยอดมาจากงานจิตรกรรมของประเทศที่ใกล้เคียงเรา อย่างเช่นว่าประเทศจีนก็ดีหรือประเทศอินเดียก็ดี จิตรกรรมในประเทศไทยถ้าเราจะค้นพบเก่าแก่ที่สุดเราจะพบในผนังถ้ำ ต่อมาจิตรกรรมตัวนี้ได้พัฒนาขึ้นมาโดยการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมเกิดขึ้นของภาษาเกิดขึ้นของประเพณีในประเทศไทยที่พบในยุคจารีตบริเวณวัดหรือว่าสถาปัตยกรรมที่พบในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาอันนี้น่าจะเป็นจิตรกรรมที่เก่าแก่ที่สุดลักษณะของจิตรกรรมประเภทนี้ก็คือจะเขียนด้วยสีฝุ่นมีลักษณะการจัดภาพเป็นลักษณะภาพแบบสัญลักษณ์เป็นการเขียนเพื่อจำลองเหตุการณ์ แต่ในเริ่มแรกเดิมทีนั้นลักษณะของจิตรกรรมเหล่านี้ยังไม่ได้แสดงความเป็นไทยชัดเจน เมื่อมาถึงในสมัยอยุธยาลักษณะของจิตรกรรมได้พัฒนาต่อยอดโดยสละอิทธิพลของประเทศเพื่อนบ้านออกไป การที่จะบอกเล่าเรื่องราวทางพุทธธรรม การเขียนเป็นตัวหนังสือสื่อสารกันอาจจะไม่เข้าใจดังนั้นการใช้วิธีการเขียนภาพเล่าเรื่องจึงมีความเหมาะสมและเข้าใจได้ง่ายที่สุด จึงก่อให้เกิดเป็นจิตรกรรมฝาผนังหรือเกิดเป็นจิตรกรรมบนผ้าพระบฏจิตรกรรมในสมุดไทยสืบทอดหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบของภาพจิตรกรรมไทยประเพณีเป็นรูปแบบ 2 มิติคือไม่มีแสงไม่มีเงาไม่มีความลึกแต่ระยะเกิดขึ้นได้จากการทับซ้อน เช่นว่าระยะหน้าก็คือวัตถุที่อยู่ด้านหน้าและด้านหลังก็จะซ้อนทับอยู่

ด้านหลังเป็นค่าน้ำหนักสีที่เข้ากัน ไม่ได้เกิดมิติของสีความเข้มความอ่อน จิตรกรรมฝาผนังแบบอยุธยา ค่อนข้างที่จะมีระเบียบแบบแผน ลักษณะสีก็มีลักษณะค่อนข้างเฉพาะคือการเขียนสีบางๆด้วยเหตุ และปัจจัยหลายๆอย่าง ตามหลักทางภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีความแตกต่างจากประเทศแถบ อินเดีย จีน ทิเบต เนปาล ซึ่งประเทศเหล่านี้มีความอุดมสมบูรณ์มากในเรื่องแร่ธาตุที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต สีที่มีความหลากหลาย เราก็จะเก็บเอาสิ่งรอบตัว เช่น เอาดินมาเขียนเอาเปลือกหอยมาเผาไฟแล้ว นำมาบดให้ละเอียดและใช้เป็นสี เพราะสมัยก่อนช่างใช้ผนังในการรับน้ำหนักเครื่องบนเพราะผนังนั้นช่าง สมัยก่อนก็จะไม่นิยมการเจาะหน้าต่างประตูจำนวนมาก ภาพจิตรกรรมภายในอาคารจึงไม่สามารถ ที่จะเขียนสีเข้มได้เนื่องจากการเขียนสีเข้มอาจทำให้บรรยากาศภายในอาคารดูมืดครึ้มจนเกินไป ช่างจึงเลือกเขียนสีที่ค่อนข้างเป็นสีโทนอ่อนแสดงว่าช่างมีความเข้าใจเรื่องการควบคุมบรรยากาศแสง กับพื้นที่ภายใน สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของจิตรกรรมไทยก็คือจะไม่แสดงอารมณ์ผ่านหน้าตา ตัวพระต๋วนางซึ่งลักษณะของหน้า

ตาก็อาจดูคล้ายกันหมดไม่แสดงลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลเพราะว่าได้อิทธิพลมาจากการละเล่นการแสดงโขนละคร อีกประการหนึ่งก็คืออิทธิพลทางด้านความเชื่อว่างานจิตรกรรม ย่อมแสดงบุคลาธิษฐานอย่างเทพเทวดาเพราะฉะนั้นลักษณะของตัวบุคคลก็ไม่มีการแสดงออกเฉพาะ บุคคลเมื่อเขียนแล้วจะไม่เหมือนใคร แต่เราจะรู้ว่านี่คือตัวพระต๋วนางนี่คือบุคคลชั้นสูงหรือแม้กระทั่ง การถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีการดำรงชีวิต อย่างเช่นว่าครูช่างบางกลุ่มก็จะ เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้านของตนเองรูปแบบที่แสดงออกมายังคงมีเอกลักษณ์ของ จิตรกรรมไทยประเพณี เอกลักษณ์ที่ว่านี่ก็คือทัศนียภาพแบบตานกมองหรือลักษณะของตัวภาพและ รูปภาพที่แสดงลักษณะแบบ 2 มิติมีเส้นเป็นสาระสำคัญในการแสดงออกนี่คือจิตรกรรมไทย แบบประเพณี

ว่าด้วยพระฉัพพรรณรังสี²

เมื่อพระศาสดาทรงพิจารณาธรรมอันละเอียดสุขุมตามความสบายด้วยพระสัพพัญญุตญาณ ซึ่งมีโอกาส (ช่อง) อันได้แล้วอย่างนี้ พระฉัพพรรณรังสี (รัศมี ๖ ประการ) คือ นิละ (เขียวเหมือนดอก อัญชัน) ปิตะ (เหลืองเหมือนหรรดาล) โลหิตะ (แดงเหมือนตะวันอ่อน) โอทาทะ (ขาวเหมือนแผ่นเงิน) มัญญะภูฐะ (สีหงสบาท เหมือนดอกหงอนไก่) ประภัสสร (เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก) ก็ชานออกจาก พระสรีระ นำมาจาก "อรรถกถาธรรมสังคณี"

พระฉัพพรรณรังสี ยังมีความหมายแฝงในทางธรรมดังนี้ สีนี้ละหรือสีเขียว หมายถึง พระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีปิตะฟ้าหรือสีเหลือง หมายถึง

² พระไตรปิฎก เรื่อง "ว่าด้วยพระฉัพพรรณรังสี" จากพระไตรปิฎกอภิธรรมปิฎก มมร. เล่มที่ 1 ภาคที่ 2 ธรรมสังคณี และอรรถกถา หน้า 32 เรียบเรียงเนื้อความโดย อ.อาณัติชัย เหลืองอมรชัย

มัจฉิมาปฏิบัติทาหรือทางสายกลาง สีโลหิตะหรือสีแดง หมายถึง การอำนวยการอวยพรให้ประสบความสำเร็จความสมบูรณ์ถึงพร้อมด้วยสติปัญญาคุณงามความดีหรือ โอวาตะสีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์แห่งพระธรรมซึ่งนำมาหาชนไปสู่ความหลุดพ้น สีหงสบาทสีมันเข้มหรือสีแสด หมายถึง พระปัญญาคุณแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือสีประภัสสรสีเลื่อมพราย หมายถึง ความจริงทั้งหมดในพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สำหรับข้อความข้างต้นที่ได้พรรณานามา ถึงฉัพพรรณรังสีที่ออกมาจากพระสรีระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ข้าพเจ้าจึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้โดยการใช้สีเหล่านั้นกระจายไปทั่วผลงานอย่างมีความลงตัวและประสานกลมกลืนกันอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาเรื่องราวปรากฏมีความสวยงามทางด้านสุนทรียภาพและลงตัวในด้านองค์ประกอบศิลป์

ในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านอกจากการศึกษาพุทธประวัติให้มีความแตกฉานในด้านเนื้อหาเรื่องราว แล้วการศึกษานั้นยังต้องลงลึกไปถึงเนื้อหาในสถานการณ์นั้น ๆ ว่าการกระทำของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์อันเกิดเป็นพุทธานุภาพให้แก่เหล่าสรรพสัตว์ที่อยู่ในสถานการณ์ย่อมเกิดความเลื่อมใสใพระพุทธศาสนานั้นปรากฏเหตุการณ์ใดบ้าง ในพระไตรปิฎกของฝ่ายเถรวาทก็มีการกล่าวถึงเนื้อหาเรื่องราวเหล่านั้นแต่เป็นการกล่าวถึงโดยสังเขปมิได้เพียงพอต่อการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงความอลังการแห่งพุทธานุภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้ามีหาเรื่องราวเพิ่มเติมและได้ค้นพบเนื้อหาเรื่องราวที่มีการบรรยายถึงสภาวะในขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ในพระสูตรของฝ่ายนิกายมหายาน โดยได้กล่าวพรรณนาถึงขณะที่พระสมณะองค์ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ได้อย่างละเอียดและการกล่าวอธิบายสภาวะและสถานที่ที่พระองค์ทรงประทับ อาทิ โขณฑล³ ในมณฑลบริเวณนั้นยังมีโพธิพฤกษ์สูง 400 หมื่นลิโค่นต้นมีปริมาตรโดยรอบ 50 โยชน์ กิ่งและใบแผ่ไปออก 4 แขนง กว้าง 20 หมื่นลิปรากฏมีธรรมชาติสำเร็จมีมณีรัตนชนานันการดอกผลผลิตบานสะพรั่งส่องแสงสดใสเรื่องรองทั่วบริเวณยังมีมณีรัตนวรรณะต่าง ๆ คือ แดง ฟ้า เขียว ขาว เป็นราชาแห่งรัตนทั้งปวงซึ่งมาร้อยเรียงเป็นสร้อยเกยูละบรรดาแก้วมณีมาประชุมกันประดับตกแต่งแก้วรัตนและกระดิ่งทองคำแว่นเป็นระยะอยู่ระหว่างเสาโดยรอบมีรัตนชาระที่ถักทอเป็นข่ายแหกปกคลุมอยู่บนนั้น วรรณะสีสิ้นนับร้อยพันหมื่นประการประกายระยิบระยับมีดวงไฟประกายประมาณหามิได้เปร่งแสงสว่างไสวไปไม่สิ้นสุดความวิจิตรตราลังการเหล่านี้ปรากฏมีขึ้น

³ ที่มา มหาสุขาวตวิญญูสูตร อมิตายุสสุตร หรือ มหาอมิตายุสสุตร (แปลไทย) เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/channel/UCGSJOkptDbXylitWZFMdw/videos> เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน

อย่างเหมาะสมเพียงกระแสลมโชนมากระทบกิ่งก้านและใบเบาๆก็ปรากฏเป็นเสียงอันประมาณมิได้ เสียงพระธรรมนั้นดังก้องไปในพุทธเกษตรทั้งปวงไพเราะจับใจทั่วโลกธาตุทุกทิศนั้นเสียงที่พุทธเกษตร เป็นเลิศที่สุด

การสร้างสรรคผลงานของข้าพเจ้ามีการเขียนกรอบประดับลวดลายลงบนผลงานซึ่งลวดลาย เหล่านั้นส่งผลสำคัญทางด้านสุนทรียภาพต่อผู้ชมหากพิจารณาอย่างมก่อกให้เกิดสวยงามได้ด้วยมี ความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องราวที่สื่อสารออกมาทางผลงาน แต่ทั้งนี้หากลวดลายของกรอบ เป็นเพียงแค่ลวดลายประดับประดับแต่อย่างเดียวนั้นก็ไม่ก่อความสัมพันธ์สอดคล้องกับตัวเรื่องราวในส่วน ของผลงานอาจทำให้ผลงานเกิดความไม่เหมาะสมและลดทอนความงามทางด้านสุนทรียภาพไปได้ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงขอขอยกเหตุผลที่จะกล่าวถึงการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีกรอบประดับลวดลายใน วิทยานิพนธ์ชุดนี้มาอธิบายเพื่อแจ้งแก่ผู้ชมหรือผู้ที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับผลงานของข้าพเจ้าในด้านเขียน กรอบประดับลวดลาย ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานผ่านการรับเอาอิทธิพลทางด้านนิยามมหานานซึ่งมี การเขียนแมนดาลา หรือศิลปะจากเม็ดทรายที่มาพร้อมกับความศรัทธา แมนดาลา⁴ ในภาษาทิเบต หมายถึง ที่ประทับของพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ในขณะที่รู้แจ้งแมนดาลาสามารถสร้างได้จาก กระจกฝ้าและทรายภิกษุต้องนำเม็ดทรายยัดใส่กรวยเหล็กแล้วหยอดเม็ดทรายที่ละนิดทีละสี ตามแบบที่ได้นิมิตขึ้นพร้อมกับสวดมนต์ขณะทำคล้ายกับการปลุกเสกเครื่องรางวัตถุมงคลในประเทศไทย ถือว่าเป็นคติความเชื่อในนิยามมหานานและแมนดาลาจึงเปรียบเสมือนยันต์ที่ช่วยคุ้มครองให้ ปราศจากภัยอันตรายทั้งหลายส่วนลวดลายก็จะแตกต่างกันไปตามการสร้างสรรคของพระภิกษุ อาทิ การสร้างลวดลายเพื่อบูชาพระไภษัชยคุรุซึ่งจะแสดงเป็นประตูวิหาร 4 ทิศแต่ละทิศแสดงถึงการล้าง ความเห็นแก่ตัวแสดงถึงการล้างความรู้ด้อยและความเคียดแค้น ความอิจฉา ในลักษณะพุทธศิลป์ที่มี ความละเอียดเช่นนี้จึงใช้เวลาในการสรสรสร้างเป็นระยะเวลาที่บางครั้งอาจใช้เวลานานนับเดือนก็ได้โดย พื้นฐานแล้วการสร้างผลงานเช่นนี้ ถือเป็นการฝึกจิตอย่างหนึ่งให้มีความสงบนิ่งเป็นการทำสมาธิที่ ก่อให้เกิดพลังจิตขั้นสูง

⁴ MGR online, หนังสือพิมพ์ธรรมลีลา ฉบับที่ 74 ม.ค. 50, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้ จาก <https://m.mgronline.com/dhamma/detail/9500000000197>

ภาพที่ 1 แมนดالا โรงเรียนพุทธตันตระชิงกง สมัยเฮอัน (794-1185) โทจิ เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น สมบัติชาติ.

ที่มา : <http://www.kaladarshan.arts.ohio-state.edu/> เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Taizokai.jpg>

ภาพที่ 2 การสร้างแมนดาลา

ที่มา : <http://www.thebatavian.com/> เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.aboutfriday.com/>

ภาพที่ 3 หลังจากนั้นก็จะทำลายแมนดาลาทิ้ง โดยการโกยทรายบรรจุเข้าโถและนำไปทิ้งสู่แม่น้ำ

ที่มา : <http://www.thebatavian.com/> เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.aboutfriday.com/>

ภาพที่ 4 การสร้างแมนดาลา

ที่มา : <http://www.thebatavian.com/> เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.aboutfriday.com/>

แมนดาลาเมื่อสร้างสรรค์ขึ้นเสร็จแล้วจะถูกทำลายทันทีโดยมีทรายบางส่วนจะถูกแจกจ่ายให้แก่ผู้ร่วมพิธีและส่วนที่เหลือจะทำไปจะนำไปทิ้งลงสู่แหล่งน้ำซึ่งปริศนาธรรมที่แฝงอยู่ในแมนดาลาทรายก็คือในโลกนี้ไม่มีอะไรยั่งยืนนั่นเอง ข้าพเจ้าจึงนำแนวคิดการสร้างแมนดาลาในนิกายมหายานนี้มาเป็นข้อมูลและเหตุผลเพื่อรองรับคำถามถึงกรอบสี่เหลี่ยมประดับลวดลายที่ล้อมรอบในตัวผลงานของข้าพเจ้าซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์สร้างแมนดาลานั้นเองเนื่องด้วยกรอบที่ครอบอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวพุทธประวัติในตอนที่แสดงปาฏิหาริย์หรือตอนต่างๆล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างขึ้นเพื่อแสดงถึงขอบข่ายมณฑลสถานที่สถิตอยู่ของพระพุทธเจ้าซึ่งจะแบ่งแยกในส่วนของเหล่าเทวดาหรือพระอรหันต์นักสิทธิ์วิทยากรที่ได้มาอยู่ในสถานการณ์หรือเหตุการณ์สำคัญที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ซึ่งปรากฏเนื้อหาหลายๆบทของพุทธประวัติหรือแม้แต่พระสูตรทางนิกายมหายานซึ่งกล่าวถึงการที่พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมโปรดเหล่าสรรพสัตว์หรือการสร้างปาฏิหาริย์ในแต่ละครั้งนั้น มักมีเหล่าเทวดาและสรรพสัตว์สำเร็จบรรลุนิพพานในหลายๆครั้งก็มีการสำเร็จในชั้นพระอรหันต์บางครั้งกล่าวถึงความก็สำเร็จในชั้นโสดาบันเป็นต้น ด้วยการศึกษาค้นคว้าหาเหตุผลของการใช้กรอบรับลวดลายนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่เกื้อกูลกัน

อิทธิพลจากศิลปินที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 5 อาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินที่ได้รับแรงบันดาลใจในเชิงกระบวนการ

ที่มา : มุลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต/วิรวงศ์ วงศ์ปรีดี เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/life/healthy/561679>

อาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต เป็นศิลปินอิสระที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตรกรรมทั้งแบบไทย ประเพณีและศิลปะร่วมสมัย มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง อาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤตผู้ได้รับเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ปี 2543 ตลอดระยะเวลากว่า 5 ทศวรรษที่ผ่านมา ความเป็น ‘นายช่าง’ ของอาจารย์จักรพันธุ์ถูกถ่ายทอดผ่านงานศิลปะหลากหลายรูปแบบ ทั้งความอ่อนช้อยในลายเส้นและความสมจริงของภาพวาดที่ทำให้รู้สึกราวกับว่าภาพนั้นมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นความละเอียดแม่นยำของงานจิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์ ความยิ่งใหญ่ของงานประติมากรรมขนาดเท่าคนจริง และงานสร้างหุ่นกระบอกที่ได้ชื่อว่าสวยที่สุดในประเทศไทย รูปแบบการทำงานศิลปะของอาจารย์จักรพันธุ์มีลักษณะแตกต่างไม่เหมือนศิลปินท่านอื่นและยังก่อกำเนิดสกุลช่างใหม่ได้รับการกล่าวขานในชื่อว่า “สกุลช่างจักรพันธุ์” เป็นที่รู้กันว่าสกุลชานี้ นำเอาศิลปวิทยาที่ได้รับถ่ายทอดจากบูรพศิลปินโดยตรง รวมทั้งที่ศึกษาวิจัยจากงานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม โดยส่วนมากผลงานของท่านจะสะท้อนพื้นฐานความรู้ที่แตกฉานด้านวรรณกรรม พุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย และสากล ซึ่งก่อนเผยแพร่ผลงานสู่สายตาผู้ชม ท่านจะต้อง

ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของผลงานให้ทรงคุณค่าที่สุด เพื่อผลงานชิ้นนั้นจะได้คงอยู่คู่สังคมไทยอย่างยาวนาน นี่คือนักเรียนที่ควรค่าอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นเยี่ยงอย่างให้แก่ศิลปินรุ่นหลังได้ปฏิบัติตามและนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ภาพที่ 6 ภาพกนิรนี้้ง

ที่มา : จักรพันธ์ โปษยกฤต ภาพวาดเส้น เข้าเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564, เข้าถึงได้จาก

<https://readthecloud.co/scoop-chakrabhand/page/17/>

ภาพที่ 7 ภาพกินรีนั่ง

ที่มา : จักรพันธุ์ โปษยกฤต, ภาพวาดเส้น, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้จาก <https://readthecloud.co/scoop-chakrabhand/page/17/>

ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “พุทธานุภาพ” นี้ ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจมาจากผลงานอาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต โดยข้าพเจ้าได้นำลักษณะบางประการในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปะของอาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤตในด้านลักษณะการแสดงออกถึงความอ่อนช้อยในลายเส้นที่มีความละเอียดแม่นยำในกลวิธีการสร้างสรรค์ทั้งนี้ก็นำมา ต่อยอดพัฒนามาเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีที่มีลวดลายความอ่อนช้อยในลายเส้น เช่น ลายประดับประดาตามลายขอบสุตกรอบภาพโดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องราวพุทธประวัติในส่วนของด้านในผลงาน

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

จากการที่ข้าพเจ้ารวบรวมข้อมูลทั้งจากอิทธิพลด้านต่างๆ อันส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาในการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้นำเสนอผ่านผลงานจิตรกรรมไทยประเพณี โดยใช้เทคนิค กระบวนการแบบโบราณมาใช้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ เพื่อต้องการสะท้อนความรู้สึกถึงความ อลังการแห่งพุทธานุภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันควรค่าแก่การเคารพเลื่อมใสเคารพ ศรัทธา จากการศึกษาค้นคว้าและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้กำหนดแนวทาง และขั้นตอนดำเนินการไว้ดังต่อไปนี้

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าเรียบเรียงข้อมูลตามขั้นตอนและเนื้อหารวมไปถึง กระบวนการเชิงเทคนิค เพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาจากแหล่งข้อมูล

1.1. ข้อมูลจากหนังสือเอกสารและบทความจากอินเทอร์เน็ต การสร้างสรรค์ผลงาน วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลทั้งในด้านพุทธศาสนา คติความเชื่อ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงถึงความแตกต่างในการสร้างงานจิตรกรรมของพุทธศาสนา เพื่อหาแง่มุมต่างๆและแนวทางใน การสร้างสรรค์พัฒนาผลงานที่มีความหลากหลาย โดยศึกษาข้อมูลจากหนังสือตำราทางวิชาการต่าง ๆ อันเป็นข้อมูลข้างต้น ในการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจต่อสาระและประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ เพื่อการ นำไปใช้พัฒนาผลงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2. ข้อมูลเกี่ยวอิทธิพลจากจิตรกรรมไทย ข้าพเจ้าได้ทำการศึกษาโครงสร้างทาง สุนทรียศาสตร์ที่แสดงผ่านการมองเห็นทั้งจากสถานที่จริง ตำรา และข้อมูลภาพจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้ นำข้อมูลดังกล่าวมาปรับใช้พัฒนาโครงสร้างทางจินตนาการ ให้สอดคล้องตามเนื้อหาและเรื่องราวที่ ต้องการนำเสนอ

1.3. ข้อมูลเกี่ยวกระบวนการด้านเทคนิค ข้าพเจ้าได้ศึกษาจากหนังสือ ตำรา สำนักงาน ช่างสิบหมู่ และการบอกเล่าของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคกระบวนการทำสีฝุ่นซึ่งเป็นกรรมวิธีของ ครุช่าง โบราณ จากข้อมูลดังกล่าวข้าพเจ้าได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อทดลองหาความเหมาะสม ตามหลักหลักสุนทรียศาสตร์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. การสร้างภาพร่าง เป็นการประมวลผลผ่านการกรองทางความคิดจากเรื่องพุทธประวัติ อันมาจากข้อมูลเชิงภาพถ่ายจากสถานที่จริง และศึกษาข้อมูลจากเนื้อเรื่องที่ต้องการถ่ายทอดความ เชี่ยวชาญจากพุทธประวัติ ซึ่งก่อนการสร้างสรรค์ผลงานจริง หรือแม้แต่ทำการร่างภาพผลงาน

ข้าพเจ้าได้ศึกษาพุทธประวัติจากจิตรกรรมฝาผนังจากหลากหลายสถานที่ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ผลงานจริง

3. การสร้างสรรค์ผลงานต้องอาศัยการวางแผนตามขั้นตอน โดยวิทยานิพนธ์ชุดนี้ข้าพเจ้าได้ใช้องค์ประกอบทางทัศนธาตุดังนี้

3.1 เส้น (Line) เป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดโครงสร้าง รูปทรง และมิติในผลงานซึ่งเส้นในผลงานดังกล่าว ข้าพเจ้าได้เลือกใช้เส้นที่ให้ความงามแบบเรียบง่ายแสดงถึงความผ่อนคลายของลายเส้นและในส่วนของที่ต้องการแสดงความมั่นคงข้าพเจ้าจะเลือกใช้เส้นที่มีลักษณะขนาดใหญ่เพื่อกำหนดให้เกิดความโดดเด่นและเกิดมิติที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมโดยนำมาถ่ายทอดผ่านอารมณ์ความรู้สึกที่ควรจะเป็นตามหลักการทางองค์ประกอบศิลป์ที่จินตนาการออกมาไปตามกระแสความคิดในขณะการปฏิบัติงาน

เทคนิคการวาดเส้น นอกจากการเลือกใช้เส้นและลวดลายหลายขนาดเพื่อทำให้เกิดความแตกต่างกันของเส้นข้าพเจ้ายังจัดการกับจังหวะความถี่ห่างของเส้นให้มีความเหมาะสมเนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญ อันส่งผลให้งานมีเอกภาพและสอดคล้องไปกับเรื่องราวที่ต้องการถ่ายทอด

3.2 สี (Color) สีที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นโทนสีที่มีผลต่อความรู้สึก อาทิ ความสว่าง ความเลื่อมใสศรัทธาเสมือนการสร้างรูปเคารพขึ้นมา เหตุนี้ข้าพเจ้าจึงมีหลักการเลือกใช้โทนสีที่ส่งผลต่อความรู้สึกผู้ชมที่เข้าชมผลงาน เนื่องจาก สีแดง สีเขียว สีทอง สีน้ำเงิน และ โทนสีน้ำตาล เป็นเฉดสีที่สื่อให้เห็นถึงพุทธฐานะอันศักดิ์สิทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และสีเหล่านี้ยังมีความหมายในด้านความดีงามได้เป็นตัวกำหนดโครงสร้างทั้งหมดภายในผลงาน โดยให้ค่าน้ำหนักที่ประสานกันอย่างกลมกลืนและมีความแตกต่างกันในบางส่วนแต่ยังคงสัมพันธ์สอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องราวและกระบวนการวิคิดในด้านการสร้างสรรค์

3.3 รูปทรง (Form) ข้าพเจ้านำรูปทรงจากธรรมชาติมาสร้างสรรค์ในงาน แสดงถึงความเข้มแข็งและอ่อนช้อย โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

3.3.1 การนำรูปทรงที่มีความอ่อนช้อยมาใช้กับส่วนที่ต้องการแสดงถึงความประณีต เช่น ลายผ้าทิพย์ ลวดลายประดับปราสาท วิมาน ชุ่มเรือนแก้ว เป็นต้น เพื่อเป็นการแสดงถึงความเพียรพยายามที่จะเขียนขึ้นให้เกิดความงามอย่างสูงสุดและมีผลต่อผู้ชม

3.3.2 การนำโครงสร้างรูปทรงที่แสดงความเข้มแข็ง ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปทรงทางเรขาคณิตมาเป็นโครงสร้างหลักโดยการกำหนดจัดวางตำแหน่งภาพเช่น รัตนบัลลังก์ โครงสร้างปราสาท วิมาน และลวดลายประดิษฐ์มาใช้ประกอบเน้นรูปทรงให้ ทับซ้อน จนเกิดการซ้ำที่เป็นระบบระเบียบ และคลี่คลายอย่างต่อเนื่องตามความเหมาะสมตามหลักสุนทรียศาสตร์ ข้าพเจ้าได้อาศัยเนื้อหาเรื่องราวในพุทธประวัติควบคู่กันกับจินตนาการ โดยเจาะจงให้มีพื้นที่ว่างสลับกับลวดลาย เพื่อให้ผลงานเกิดความน่าสนใจ

3.4 พื้นที่ว่าง (Space) ข้าพเจ้าได้เลือกลักษณะพื้นที่ว่างเป็นตัวสร้างบรรยากาศและมีมิติให้ เกิดมีความรู้สึกที่ลึก ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงจัดวางองค์ประกอบของภาพให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื้องาน ในทางเรื่องราว การจัดวางองค์ประกอบให้มีพื้นที่ว่างแผ่กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ของผลงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงปริมาตรน้ำหนักบรรยากาศที่เข้ามาโอบล้อมรูปทรงต่างๆและช่วยให้มิติเพิ่มขึ้นมา โดยการใช้ เส้นที่มีรูปแบบต่างๆ เช่นเส้นโค้งไปมาเส้นหยักฟันปลา ซึ่งจะเป็นการเพิ่มเติมให้ผลงานเกิดความ สมบูรณ์และมีเอกภาพยิ่งขึ้น

3.5 ค่าน้ำหนัก (Value) โครงสร้างน้ำหนักในผลงานจะขึ้นอยู่กับเฉดสีที่มีความแตกต่างกันและสีซึ่งเป็นตัวกำหนดค่าความอ่อนแก่ของผลงาน โดยเน้นส่วนสำคัญในผลงานทั้งนี้การกำหนด ค่าน้ำหนักที่แตกต่างกัน เพื่อต้องการสร้างจุดเด่นและจุดด้อยให้อยู่ร่วมกันอย่างประสานกลมกลืน จึงส่งผลช่วยเพิ่มความคมชัดของรูปทรง และยังสามารถแสดงถึงมิติภายในผลงานเพื่อให้มีดุลยภาพ ที่สมบูรณ์

3.6 พื้นผิว (Texture) ลักษณะของพื้นผิวในงานสร้างสรรค์ คือพื้นผิวที่มาจากเตรียม พื้นเรียบเพื่อให้เหมาะแก่การเขียนในลักษณะที่ประณีตในส่วนที่ต้องการเน้นความสำคัญ ข้าพเจ้าจะ ใช้การปิดทองคำเปลวบนพื้นผิว เช่น พระวรกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปราสาท วิมาน ชุ่มเรือนแก้ว เพื่อให้พื้นที่ส่วนนั้นมีความโดดเด่นจากภาพรวมทั้งหมด

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคกระบวนการเขียนภาพแบบช่างโบราณ เป็นหลักในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมสี เนื่องจากสีที่ใช้เป็นแท่งฝุ่นซึ่งต้องผ่านกระบวนการบดให้ละเอียด โดยกระบวนการดังกล่าว ได้แบ่งตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ข้าพเจ้าเลือกใช้สีฝุ่นเป็นวัตถุดิบหลักในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำสีฝุ่น ที่ได้มาผ่านกระบวนการกรอง โดยใช้ตะแกรงแบบหยาบเพื่อคัดกรองเอาเนื้อสีที่ความละเอียด

1.2. นำสีที่ได้จากการกรองไปบดด้วยโกร่งอีกครั้ง แล้วผสมกาวกระถินและน้ำที่เตรียมไว้ ใส่ลงในปริมาณที่พอเหมาะ คนให้เข้ากันผสมน้ำตามอัตราส่วน

2. การเตรียมพื้น เมื่อกำหนดขนาดเฟรมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าได้เตรียมพื้นด้วยดินสอพองผสมน้ำและกาวเม็ดมะขามโดยทา 2-3รอบ รอจนแห้งแล้วขัดด้วยกระดาษทรายแบบละเอียด เพื่อให้พื้นผิวเรียบเหมาะสำหรับการวาดเส้น

3. ลงสีตามที่กำหนดไว้เพื่อกำหนดโครงสร้างหลัก และตามด้วยสีส่วนอื่นตามลำดับ

4. เมื่อได้ภาพร่างที่สมบูรณ์ นำภาพที่ได้มาขยายลงบนพื้นกาวเม็ดมะขามที่เตรียมไว้ โดยกำหนดองค์ประกอบ โครงสร้าง ให้เห็นเป็นภาพรวม

5. ทำการวาดเส้นโครงสร้าง ซึ่งข้าพเจ้าจะเริ่มทำการเขียนเส้นหลัก ต่อจากนั้นเมื่อได้กำหนดโครงสร้างหลัก และก็ได้ดำเนินการคัดลอกภาพที่วางตามภาพต้นแบบโดยใช้กระดาษคาร์บอนแบบประกบด้านหลังต้นแบบแล้วทำการคัดลอกสายเส้น

6. เมื่อเขียนภาพไว้คร่าวๆโดยรวมทั้งภาพแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเก็บรายละเอียดและดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานตามที่ได้กำหนดไว้จากแบบร่าง

7. หลังจากได้รูปแบบนำมาปรับรายละเอียดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วลงสีฝุ่นโดยใช้วิธีการล้างพื้นคือการลงสีพื้นหลังในส่วนบรรยากาศทั้งหมดเสียก่อน โดยการเว้นส่วนประกอบต่าง ๆ ไว้ เมื่อล้างพื้นเสร็จจึงเริ่มไล่น้ำหนักสีพื้นหลัง

8. ต่อมาลงสีส่วนประกอบต่างๆที่เว้นไว้ เขียนสีลงรายละเอียดส่วนต่างๆในภาพ เช่น ตัวพระ ตัวนาง เทวดา ลงสีให้เกิดน้ำหนักและมิติแล้วตัดเส้น

9. ปิดทองคำเปลวในส่วนที่จะเน้นความสำคัญ เช่น พระวรกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปราสาทวิมานพระราชวัง เครื่องทรงเหล่ากษัตริย์และเทวดา แล้วตัดเส้นเก็บรายละเอียดเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

บทที่ 4

การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “พุทธานุภาพ” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงการถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวพุทธประวัติอันแสดงถึงพุทธานุภาพแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งพระองค์ทรงกระทำการแสดงมหาปาฏิหาริย์ปรากฏให้เห็นเด่นชัดอยู่ในพุทธประวัติ ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบจิตรกรรมไทยประเพณีที่แสดงให้เห็นถึง มิติของเส้นสีลวดลายอันเป็นลักษณะพิเศษของจิตรกรรมไทยประเพณีที่สอดคล้องประสานกลมกลืนเข้ากับเนื้อหาเรื่องราวสาระเพื่อน้อมนำไปสู่หนทางแห่งปัญญาอันเป็นแก่นสารของธรรมในพุทธศาสนา ซึ่งข้าพเจ้าได้มีการต่อยอดสร้างสรรค์จากผลงานของเหล่าครูช่างโบราณที่ยังคงหลงเหลืออยู่จากภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดสำคัญต่างๆ รวมไปถึงตำราสมุดข่อยโบราณและทดลองพัฒนา องค์ประกอบรูปแบบ เส้น สี จังหวะ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะตนโดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์มาใช้ประกอบการพัฒนาเพื่อให้เกิดความงามตามหลักสุนทรียศาสตร์

ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์เป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องสักการะ เนื้อหาในผลงานสื่อถึงการนับถือ บูชา ยกย่อง บูชาด้วยสิ่งของอันประเสริฐ การสร้างสรรค์ผลงานในระยะนี้ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการสร้างมีอิสระของรูปทรงในการจัดวางองค์ประกอบและการใช้สีที่มีความหลากหลาย การสร้างลวดลายที่มีการทับซ้อนกันของรูปทรงจนเกิดเป็นลักษณะของลวดลายที่ให้ความรู้สึกความเคลื่อนไหว เมื่อมีอิสระทางการทดลองสร้างสรรค์ผลงานในระยะนี้ ข้าพเจ้าจึงได้ค้นพบปัญหาในการจัดวางองค์ประกอบในบางส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องราว อันจะเห็นได้ชัดจากการจัดวางองค์ประกอบที่มีความแออัดของลวดลายส่งผลให้บางครั้งทำลายเอกภาพความสมดุลของผลงาน ข้าพเจ้าจึงนำความสำคัญของปัญหาและได้พยายามวิเคราะห์ปรับเปลี่ยนควบคุมจัดสรรองค์ประกอบให้เกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลกับเนื้อหาเรื่องราวพร้อมทั้งนี้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ในข้อผิดพลาดและแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตามหลักสุนทรียศาสตร์กับผลงานจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ"พุทธานุภาพ"

1. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 8 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 9 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 10 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 11 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 12 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชินที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 13 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 14 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ภาพที่ 15 ภาพผลงาน “ประสูติ” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2562

ผลงานที่สร้างสรรค์และพัฒนาต่อเนื่องมาจากผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางด้านองค์ประกอบและแสดงถึงพัฒนาการในด้านเนื้อหาเรื่องราวให้มีความสมบูรณ์พร้อมแก้ไขปัญหาต่างๆจากข้อผิดพลาด ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 นี้ ข้าพเจ้าได้นำแนวความคิดในเรื่องของ “พุทธานุภาพ” แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการสร้างสรรค์ผลงานที่ก่อให้เกิดความศรัทธาและพลังของจิตตานุภาพ โดยวิธีการจัดวางองค์ประกอบของผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 นี้ ข้าพเจ้าได้จัดวางให้องค์ประกอบภาพมีความสมดุลระหว่างด้านซ้ายและขวา สร้างบรรยากาศที่สงบแต่ยังคงให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ในส่วนของกึ่งกลางภาพจะเป็นองค์ประกอบหลักที่นำเสนอเรื่องราวของการประสูติพระโพธิสัตว์ ในขณะที่ประสูติมีลักษณะเป็นภาพพระนางสิริมหามายาประทับยืนเหนี่ยวกิ่งต้นสาระทรมีพระโพธิสัตว์ประสูติออกทางด้านข้างของพระวรกาย ในกิริยาบทหันพระพักตร์ไปทางทิศเหนือเสด็จก้าวย่างพระบาทได้ 7 ก้าว โอบล้อมด้วยเหล่าเทวดา และข้าราชการถวายการอารักขา โดยสีที่เลือกนำมาใช้กับผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นนี้จะใช้ สีทอง สีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน และสีโทนน้ำตาลเป็นหลัก สีเหล่านี้ล้วนมีความหมายนัยยะในด้านความดีงามความบริสุทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติและหลักคำสอนแสดงถึงพลาณภาพอันอลังการแห่งพุทธานุภาพของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะยังเป็นพระโพธิสัตว์ และ

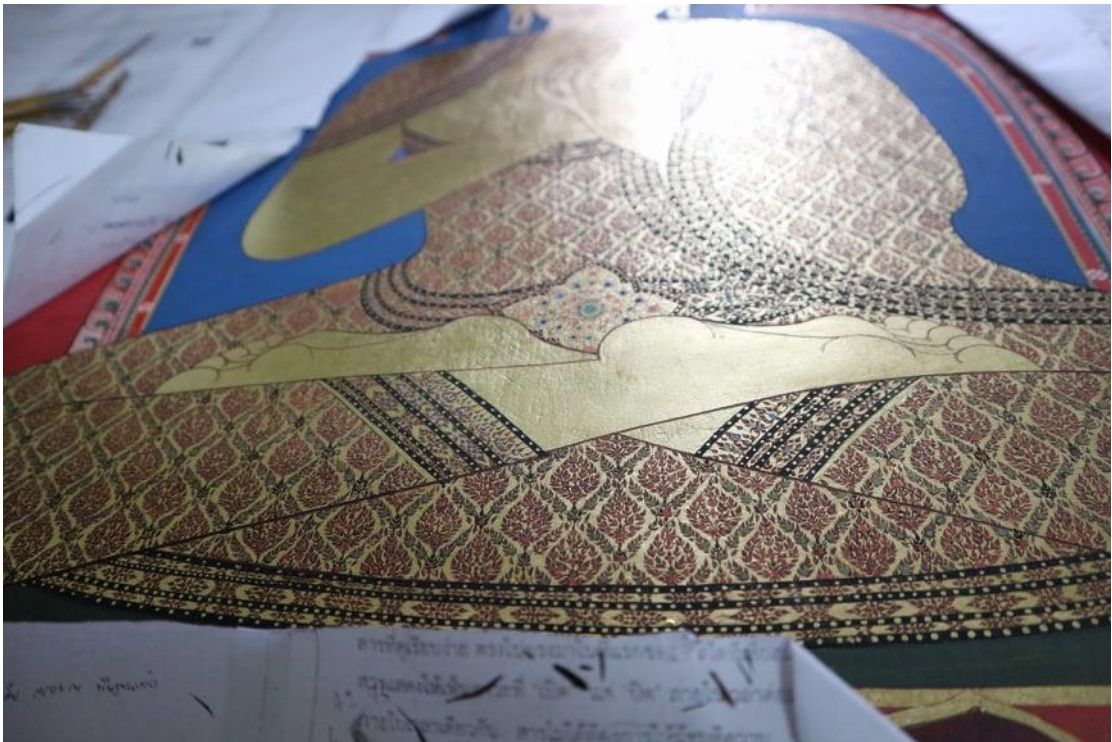
ข้าพเจ้ายังมุ่งเน้นให้เห็นถึงสถานะแห่งพุทธมรดาขององค์พระโพธิสัตว์โดยมีเหล่านางฟ้าเทวดาแสดงความยินดีปีติโสมมัสกระทำการโปรยดอกมณฑาทิพย์และเหล่าสัปตะรัตนอันเป็นเครื่องบูชาอันปราณีตถวายแด่องค์พระโพธิสัตว์

2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

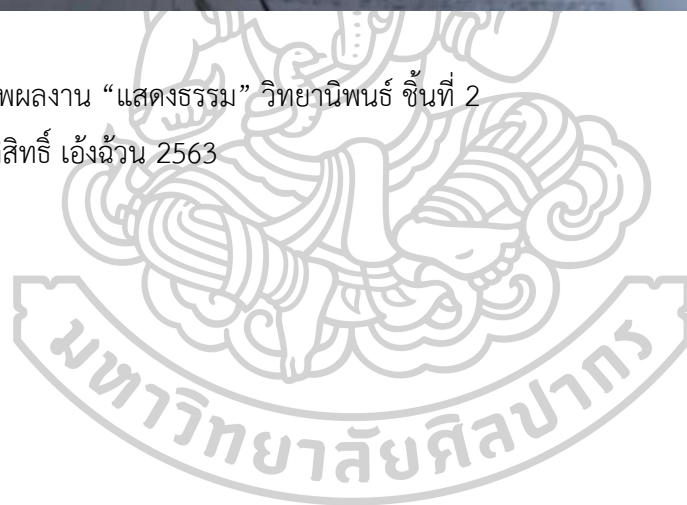

ภาพที่ 16 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ภาพที่ 17 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ภาพที่ 18 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ภาพที่ 19 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ภาพที่ 20 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ภาพที่ 21 ภาพผลงาน “แสดงธรรม” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2563

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอเนื้อเรื่องในตอนท้องคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมโปรดเหล่าเวไนยสัตว์ โดยการจัดวางภาพให้พระพุทธรูปประทับนั่งเหนือรัตนบัลลังก์อยู่ด้านในสถูปมีฉัตร 9 ชั้นกางกั้นประดับประดาด้วยเหล่าดอกไม้อันนี้มีสีสันแปลกตาไม่ซ้ำกันห้อมล้อมด้วยเหล่าเทวดานางฟ้าที่กำลังเหาะมาฟังการแสดงธรรมจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกิริยาท่าทางที่สงบและยังแวดล้อมด้วยเหล่าพระสาวก กษัตริย์ คนธรรพ์ สถิตประทับอยู่รอบพุทธมณฑลอันมีกรอบแสดงขอบเขตประดุจตาข่ายกางกั้นซึ่งประดับลวดลายแสดงอาณาบริเวณแบ่งแยกเหล่าเทวดาและพระสาวก ในส่วนของเนื้อหาเรื่องราวที่ข้าพเจ้าสอดแทรกเพิ่มเติมเข้าไปในผลงานการสร้างสรรค์ชุดนี้เป็นเรื่องของพระพุทธรูป 5 พระองค์ในภัทรกัปซึ่งจะปรากฏ พระกกุสันธพุทธเจ้า พระโกนาคมพุทธเจ้า พระกัสสปพุทธเจ้าพระสมณโคดมพุทธเจ้า และพระศรีอาริยมฤตไตรยพุทธเจ้า อยู่ในผลงาน เนื่องด้วยในพุทธประวัติทั้งฝ่ายเถรวาทและในพระสูตรมหายานได้กล่าวถึงพระพุทธรูปในภัทรกัปนี้ทรงมี 5 พระองค์ และทุกพระองค์จะต้องแสดงธรรมเป็นพุทธประเพณีซึ่งเนื้อหาเรื่องราวในส่วนนี้สอดคล้องสัมพันธ์กับผลงานของข้าพเจ้าได้อย่างลงตัวดังนั้น ข้าพเจ้าได้การจัดวางองค์ประกอบของภาพให้อยู่ในรูปแบบสมมาตรเน้นลักษณะความสมดุลและมีเอกภาพ โดยกำหนดให้กึ่งกลางภาพจะสถิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับเป็นองค์ประธานโดยรอบจะปรากฏด้วยพระเจ้าในภัทรกัปโดยใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบ ด้วยมุ่งหวังจะให้เกิดสุนทรียภาพที่ลงตัวทั้งทางด้านรูปทรงและเนื้อหา ในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ข้าพเจ้าได้ใช้สีที่มีความหลากหลายและโดดเด่นขึ้นโดยส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในโครงสร้างรูปทรงเรขาคณิตซึ่งผลที่ได้จากการจัดวางตำแหน่งของสีนั้นส่งผลให้ผลงานมีความเด่น โดยเส้นเหล่านี้ขึ้นมาจากผลงานชิ้นที่ 1 และสีเหล่านี้ยังมีนัยยะความหมายแสดงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องราวที่กล่าวถึงแสงแห่งฉัพพรรณรังสี ซึ่งสีเหล่านี้จะกระจายแผ่ไปทั่วผลงานเสมือนดังฉัพพรรณรังสีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เปล่งประกายขณะทรงแสดงธรรม สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เพิ่มเติมในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ ข้าพเจ้าก็ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดวางตำแหน่งโครงสร้างที่มีความเด่นจนทำให้เกิดความแข็งกระด้างรวมถึงรูปทรงเรขาคณิตที่ใช้ในส่วนต่างๆยังส่งผลเสียต่อผลงานบางจุดซึ่งขัดแย้งกับการสร้างบรรยากาศภาพที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงพุทธานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้าจึงได้นำข้อผิดพลาดเหล่านี้มาปรับปรุงและแก้ไขพัฒนาในการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 ต่อไปเพื่อให้เกิดเอกภาพความงามทางด้านสุนทรียศาสตร์โดยใช้ระบบการจัดวางองค์ประกอบศิลป์เข้าช่วยเพื่อให้ผลงานมีความลงตัวมากที่สุด

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

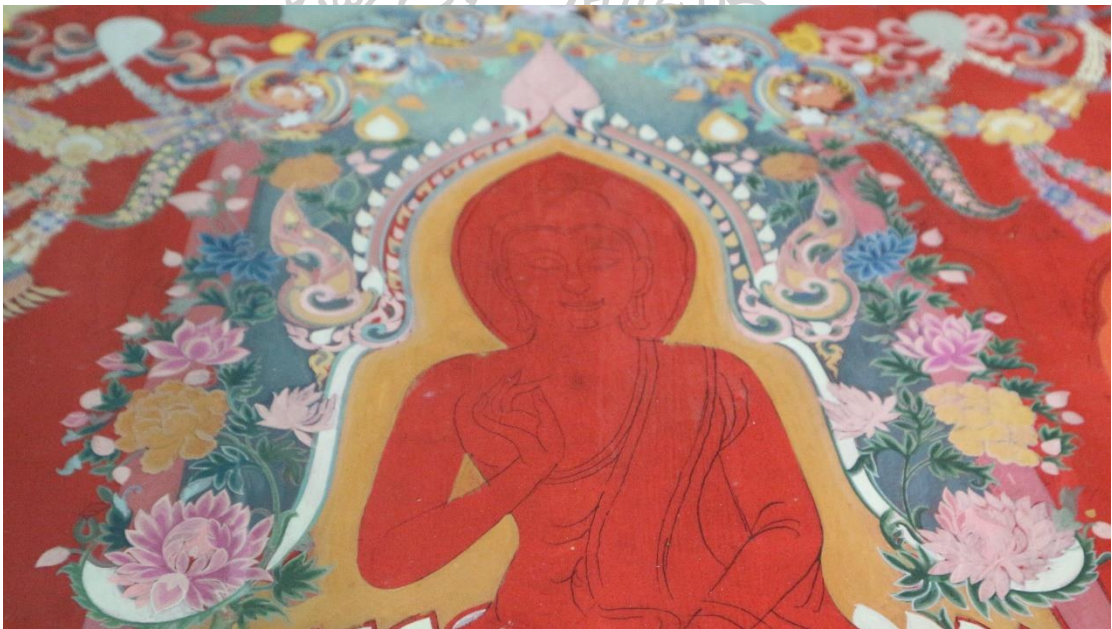
ภาพที่ 22 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 23 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 24 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

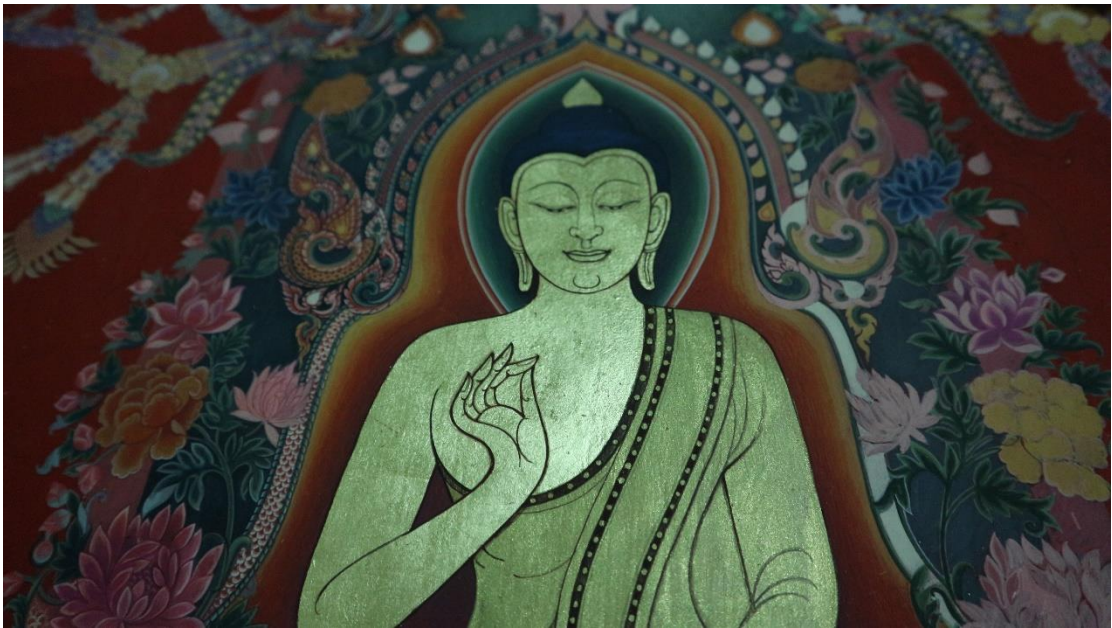
ภาพที่ 25 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

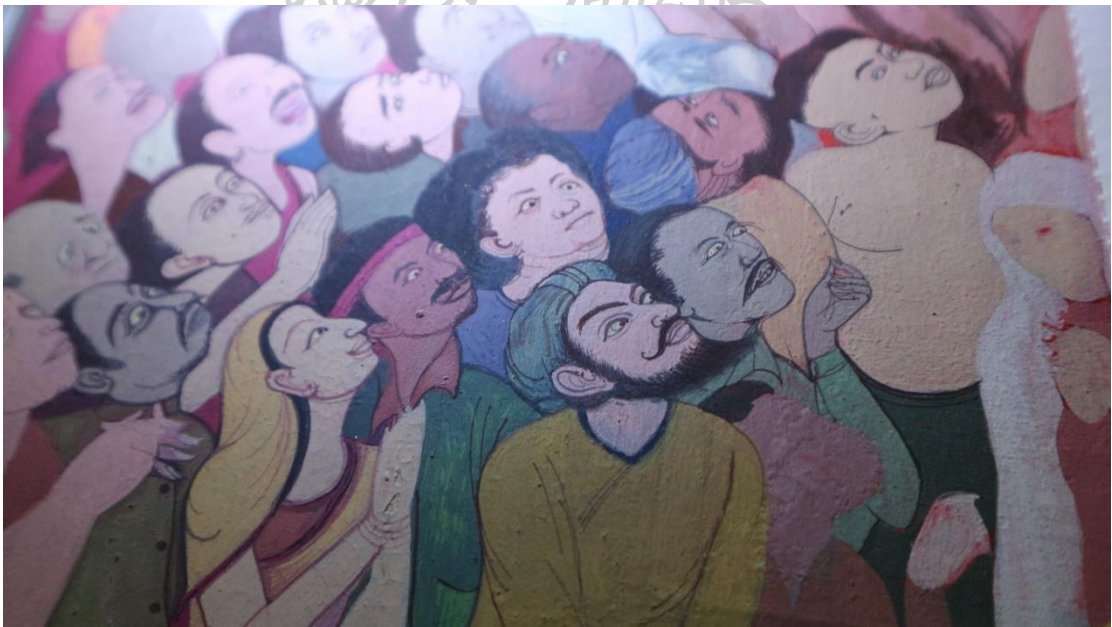
ภาพที่ 26 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 27 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 28 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 29 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ภาพที่ 30 ภาพผลงาน “มหาปาฏิหาริย์” วิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3
ที่มา : นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน 2564

ข้าพเจ้าเสนอในเรื่องราวตอนที่พระพุทธเจ้าแสดงมหาปาฏิหาริย์ที่เมืองสาวัตถีในผลงานชิ้นนี้ ข้าพเจ้าได้จัดการวางองค์ประกอบแสดงเนื้อหาเรื่องราวเป็น 2 ส่วน

ในส่วนด้านล่างของภาพได้แสดงเป็นภาพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสถิตอยู่ ณ กึ่งกลางภาพทรงประทับนั่งห้อยพระบาท มีเทวดาและพระสาวกขนาบทั้งสองข้างของพระวรกาย ทางด้านขวาจะประกอบไปด้วยเหล่าพรหมและเทวดาในส่วนทางด้านซ้ายจะขนาบไปด้วยเหล่าพุทธสาวก เหล่าเดียรถีย์ และห้อมล้อมไปด้วยเหล่ากษัตริย์ ชาวบ้านที่มีความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ และวรรณะ ต่างพากันอยู่เฝ้าอากัปกิริยาที่สงบและเฝ้ามองดูการกระทำการแสดงมหาปาฏิหาริย์ ครั้งนี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในส่วนของด้านบน ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่กำลังทรงแสดงธรรมเป็นคู่ อาทิเช่น ทรงแสดงการบรรทมสิ่งหยาบสั่นคู่กัน บางคู่แสดงธรรมคู่กัน แม้กระทั่งตาม กิ่งก้านสาขาของต้นคันทามพฤกษ์ก็ยิ่งปรากฏสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมในพุทธลักษณะ มุทราที่ต่างกันอย่างยังคงแสดงธรรมคู่กัน อย่างน่าอัศจรรย์ สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 นี้ ข้าพเจ้ามีแรงบันดาลใจมาจาก"อรรถกถาธรรมสังคณี" ซึ่งได้พรรณนาถึง พระฉัพพรรณรังสีที่ปรากฏในขณะที่ทรงกระทำการแสดงมหาปาฏิหาริย์ได้ต้นคันทามพฤกษ์ปรากฏมี พระฉัพพรรณรังสี (รัศมี ๖ ประการ) อันประกอบไปด้วย นิละ (เขียวเหมือนดอกอัญชัน) ปีตะ (เหลืองเหมือนหาดาล) โลहितะ (แดงเหมือนตะวันอ่อน) โอทาทะ (ขาวเหมือนแผ่นเงิน) มัญญะฐฐะ (สีหงสบาท เหมือนดอกหงอนไก่) ประภัสสร (เลื่อมพรายเหมือนแก้วพลึก) ก็แผ่ชานออกจาก พระสรีระ ข้าพเจ้าจึงนำมาตีความผ่านงานสร้างสรรค์บรรยากาศของสีในผลงานชิ้นนี้ให้ประกอบไปด้วยสีทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยกระจายสีเหล่านั้นให้ทั่วผลงานเปรียบเสมือนสีแห่งฉัพพรรณรังสีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่แผ่ชานออกจากพระสรีระปกคลุมไปทั่วทุกสารทิศ สำหรับมณฑลโดยรอบสุดกรอบภาพ ข้าพเจ้าได้จัดวางองค์ประกอบให้เป็นที่ประทับของ เหล่าพระโพธิสัตว์และเทวดา ซึ่งประดับประดาไปด้วยเหล่ารัตนพฤกษ์ที่มีสีสนัวรรณะสดใสกิ่งก้านใบ ดอกผลิบานสะพรั่งไปทั่วพุทธมณฑลโดยรอบสุดขอบภาพอันจะสามารถสื่อให้เห็นถึงพลังแห่ง พุทธานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามเจตนารมณ์ของข้าพเจ้าที่ได้ มุ่งหวังไว้

บทที่ 5

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ของข้าพเจ้าได้นำเสนอ ความคิด ความเชื่อมั่น และความเลื่อมใสศรัทธา ในเรื่องราวของพระพุทธศาสนานำมาแปรเปลี่ยนเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีที่ข้าพเจ้าได้เล็งเห็นถึงคุณค่าและมีความประทับใจต่อผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีที่ช่างไทยในอดีตสร้างสรรค์ขึ้นผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตีความได้อย่างแตกฉาน สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อกำเนิดกระบวนการทางความคิดให้ข้าพเจ้า ได้นำมาสร้างสรรค์พัฒนาต่อยอดจนนำมาสู่ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “พุทธานุภาพ” อันมีที่มาจากเรื่องราวในพุทธประวัติที่สะท้อนให้เห็นถึงพลาณภาพอันศักดิ์สิทธิ์แห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเชื่อมั่น ความศรัทธา ที่มีต่อหลักพระธรรมคำสอนได้เป็นบ่อเกิดแห่งการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์อันสำแดงถึงความสงบสุขเพื่อสื่ออารมณ์เลื่อมใสศรัทธาและความสง่างาม อลังการซึ่งซ่อนเร้นเคลื่อนไหวอยู่ภายในผลงานชุดนี้อย่างเต็มเปี่ยม

สิ่งที่ข้าพเจ้ามีความคาดหวังในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ คือการมุ่งเน้นและต้องการให้เห็นถึงความสง่างามความอลังการของพลังแห่งพุทธานุภาพที่ผ่านการกลั่นกรองทางด้านความคิดและการวิเคราะห์ซึ่งส่งผลเกี่ยวข้องกับการพัฒนาต่อยอดในด้านการสร้างรูปแบบ การตีความเนื้อหาเรื่องราวใหม่ที่มีความน่าสนใจโดยอาศัยหลักในการจัดวางองค์ประกอบศิลป์เข้าช่วย เพื่อให้การเพิ่มลวดสักดัดทอนรูปทรงบางส่วนมีความเป็นเอกภาพและสมดุลตามหลักสุนทรียศาสตร์อันมีเส้น สี รูปทรง จังหวะ ที่มีการจัดสรรขึ้นอย่างประณีตละมุนละไมผสานกลมกลืนสอดคล้องสัมพันธ์กันกับเนื้อหาเรื่องราวอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งส่งผลต่อสภาวะความรู้สึของผู้ชมและข้าพเจ้าหวังอย่างยิ่งที่จะให้การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ของข้าพเจ้านั้น เปรียบดังเครื่องกระตุ้นและเร้าประสาทสัมผัส ทำให้มนุษย์นั้นมีความหวังที่จะน้อมนำหลักพระธรรมคำสอนอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและมองไปยังอนาคตละทิ้งอดีต ตระหนักถึงปัจจุบันเดินก้าวข้ามสังสารวัฏไปสู่อนาคตที่งดงามยิ่งกว่า

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของกระบวนการทางความคิด วิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มของกระบวนการคิด วิเคราะห์ตีความ เนื้อหาสาระเรื่องราวประเด็นที่สนใจและรวมไปถึงการพบค้นพบปัญหาข้อผิดพลาดในระหว่างปฏิบัติงานขณะที่สร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์และได้ทำการแก้ไขปัญหานั้น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านรูปแบบ เทคนิควิธีการเพื่อให้สอดคล้องผสมผสานกลมกลืนไปกับเนื้อหาที่ข้าพเจ้ามุ่งหวังไว้ตั้งแต่ทีแรก ด้วยเหตุนี้การศึกษาค้นคว้าและการสร้างสรรค์ผลงาน

ในครั้งนี่จึงเป็นประสบการณ์สำคัญที่จะส่งผลในการพัฒนาต่อยอดผลงานของข้าพเจ้าในครั้งต่อไป
รวมถึงบุคคลผู้ที่สนใจในแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลปะทางด้านแขนงอื่นอีกด้วย

รายการอ้างอิง

โชติ กัลยาณมิตร, "สัญลักษณ์ทางวัตถุในพุทธศาสนา." วารสารมหาวิทยาลัย ศิลปากร 3, ปีที่ 1 (2522): 5-15.

วรรณิภา ณ สงขลา, **จิตรกรรมไทยประเพณี**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2533.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, **จิตรกรรมไทย**, กรุงเทพมหานคร: องค์การคำครุสภา, 2528.

สารสนเทศภาษาไทย, **อรรถกถาธรรมสังคณี ชื่ออัฐรสาลี**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้จาก <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=34&i=1&p=1>

หลวงวิจิตรวาทการ, **พุทธานุกรณกับจิตตานุกรณ**, กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์, 2541.

makamstories.com, **ทำความรู้จักกับ Mandala (แมนดาลา) ศิลปะแห่งความสมดุลของจักรวาล**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้จาก <https://makamstories.com>

MGR online, **หนังสือพิมพ์ธรรมลีลา ฉบับที่ 74 ม.ค. 50**, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้จาก <https://m.mgronline.com/dhamma/detail/9500000000197>

wikipedia, **จักรพันธ์ โปษยกฤต**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>

ภาคผนวก

รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์

รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์	ขนาด	เทคนิค
“ประสูติ”	ขนาด 150 x 180 ซม.	สีฝุ่นบนพื้นกาวเม็ดมะขาม
“แสดงธรรม”	ขนาด 150 x 170 ซม.	สีฝุ่นบนพื้นกาวเม็ดมะขาม
“มหาปาฏิหาริย์”	ขนาด 180 x 200 ซม.	สีฝุ่นบนพื้นกาวเม็ดมะขาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายอภิสิทธิ์ เอ็งฉ้วน
วัน เดือน ปี เกิด	3 กรกฎาคม 2536
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ พ.ศ. 2555 วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช พ.ศ. 2560 ศิลปบัณฑิต ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
รางวัลที่ได้รับ	พ.ศ. 2558 งานร่วมแสดงผลงาน งานศิลปะเฉลิมพระเกียรติ โครงการคำสอนพ่อ โรงเรียนพระดาบส จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2559 ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 38 พ.ศ. 2560 รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง จิตรกรรมไทยแบบประเพณี ครั้งที่ 39 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ พ.ศ. 2561 รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง จิตรกรรมไทยแบบประเพณี ครั้งที่ 40 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ พ.ศ. 2563 รางวัลที่ 1 เหรียญทองบัวหลวง จิตรกรรมไทยแบบประเพณี ครั้งที่ 41 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ร่วมแสดงผลงาน จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 41 พ.ศ. 2564 ร่วมแสดงผลงาน จิตรกรรมบัวหลวง ประเภทจิตรกรรมไทย แบบประเพณี ครั้งที่ 42 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ